

EDITORIAL

L'ESPILL

REVISTA FUNDADA PER JOAN FUSTER
SEGONA ÈPOCA / NÚM. 45 / HIVERN 2013/2014

DIRECTOR: Antoni Furió

CAP DE REDACCIÓ:

Gustau Muñoz

CONSELL DE REDACCIÓ:

Neus Campillo, Ferran
Garcia-Oliver, Josep-Lluís Gómez
Mompert, Enric Marín,
Vicent Olmos, Juli Peretó,
Francesc Pérez Moragón, Maria
Josep Picó, Faust Ripoll, Simona
Škrabec, Pau Viciano

CONSELL ASSESSOR:

Cèlia Amorós, Joan Becat,
Manuel Borja-Villel, Eudald
Carbonell, Narcís Comadira,
Manuel Costa, Alfons Cucó (†),
Martí Domínguez, François
Dosse, Antoni Espasa, Ramon
Folch, Mario Garcia Bonafé,
Salvador Giner, Josep Fontana,
David Jou, John Keane, Giovanni
Levi, Isabel Martínez Benlloch,
Joan Francesc Mira, Javier
Muguerza, Damià Pons, Josep
Ramoneda, Ferran Requejo,
Vicenç Rosselló, Xavier Rubert
de Ventós, Pedro Ruiz Torres,
Vicent Salvador, Josep-Maria
Terricabras, Vicent Todolí, Enzo
Traverso, Josep Antoni Ybarra

Edita: Universitat de València
i Edicions Tres i Quatre

Redacció, administració i subscripcions:

Publicacions de la
Universitat de València
c/ Arts Gràfiques, 13 46010 València.
Tel.: 963 864 115 Fax: 963 864 067
a/e: lespill@uv.es
<http://www.uv.es/lespill>

Disseny gràfic: Enric Solbes

Maquetació: Inmaculada Mesa

Impressió: Guada Impressors, SL

Distribució: Gea Llibres (961 665 256) /

Gaia (965 110 516) /

Midac Llibres (937 464 110) /

Palma Distribucions (971 289 421)

ISSN: 0210-587 X

Dipòsit legal: V-2686-1979

Preu d'aquest número: 9 euros

L'Espill és membre de:

eurozine

EUROPA:

UN PASSAT QUE MAI NO HAURIA DE TORNAR

L'Europa actual, l'orientació de la seua política i la construcció de l'entramat institucional de la Unió Europea, el Parlament Europeu, fins a arribar a la unió monetària, no es pot entendre sense la mirada històrica i reflexiva sobre el passat. I concretament sobre un passat pròxim i auto-destructiu que tingué tres fites majors: la guerra de 1914-18, la Gran Depressió dels anys trenta i la Segona Guerra Mundial. La història de la segona meitat del segle XX ha estat, en bona mesura, inspirada en la voluntat explícita de superar les grans errades i les insuficiències, o les contradiccions, que provocaren la gran catàstrofe europea. Cal dir que aquest ha estat un esforç reeixit, que la cooperació i la superació pacífica de conflictes han estat durant dècades la nota dominant. Que avui resulta molt difícil d'imaginar una tibantor pugnaç i bel·licista com la que va propiciar els grans drames que van assolir el continent.

Avui les coses es plantegen d'una altra manera. Europa ha perdut centralitat en el món, per causes econòmiques i demogràfiques evidents, però ha estat i és un continent pacífic, amb institucions democràtiques i amb un model social –en termes relatius– envejable. Fins i tot una seqüela lateral d'aquella deriva autodestructiva, com fou la participació en dos del continent, ha estat en bona part superada amb la incorporació a l'economia i les institucions comunes dels països de l'Europa oriental.

És clar que no són tot flors i violes i que la crisi econòmica iniciada el 2008 ha esberlat moltes de les seguretats associades a les afirmacions anteriors. I que s'ha obert un desnivell dramàtic entre el nord i el sud d'Europa. Que la gestió de la crisi del deute i de la prima de risc, la crisi de l'euro en definitiva, ha estat desafortunada i ha acumulat

un volum considerable de desconfiança. De sobte les tensions i els ressentiments que s'estenen en unes societats que semblen parcialment amnèsiques han agafat com a diana el projecte europeu. L'euroescepticisme s'escampa i el desprestigi de les institucions europees augmenta. Prolifereixen els partits que proposen respostes simplistes fora del marc europeu. I tenen un cert èxit i ressò, almenys en les enquestes i en determinades eleccions.

Els cercles més poderosos, els ideòlegs neoliberals, els *lobbies* i els representants dels grans interessos, europeus i extraeuropeus, haurien de saber que la recepta de la desigualtat extrema, la desprotecció i l'exclusió social ja fou assajada, amb resultats catastròfics. Les poblacions haurien de recordar que la intolerància i la xenofòbia ja foren assajades, i afortunadament vençudes, a un cost humà terrible. Els països europeus, en general, haurien de tenir present que la lògica egoista dels nacionalismes d'estat i de la imposició, dels camins a banda i de l'acció unilateral, ja estigué vigent i donà com a resultat un terrabastall sense precedents.

Per això resulta preocupant l'alegria i la desimboltura amb què sovint s'expressen les posicions euroescèptiques o antieuropeïstes, que semblen haver oblidat o no haver après com cal les lliçons d'un passat letal. Res del que es pot considerar raonablement negatiu o desajustat en l'Europa actual –ni el pes excessiu dels interessos nòrdics o alemanys, ni el predomini del *big business*, ni les insuficiències burocràtiques o tecnocràtiques, ni el relatiu dèficit democràtic, ni la nefasta gestió de la crisi, ni la impotència exhibida davant conflictes sagnants a la porta de casa (com el de Síria, especialment, o el d'Ucraïna)– pot fer oblidar el valor pedagògic i la gran significació actual de les lliçons del passat. D'un passat massa pròxim en el temps, i documentat fins al detall. Un passat que per res del món hauria de tornar a fer-se present. Ni parcialment, ni com a farsa.

La commemoració de la Primera Guerra Mundial que s'inicia el 2014 és, sens dubte, una bona ocasió per a estimular seriosament una reflexió profunda sobre el que va passar, sobre els complicats viaranys de la transformació social i la lògica del xoc desconsiderat i virulent d'interessos, que quasi anorrea Europa. I que ha matisat a bastament la idea de la civilització, la cultura o els valors europeus.